

ΔΙΔΑΧΑΙ ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ ΤΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ - ΔΙΔΑΧΗ Β΄

Η παραβολή του σπορέως

«Ίδού εξήλθεν ο σπείρων του σπείρει τον σπόρον αυτού. Και εν τω σπείρειν αυτόν ο μεν έπεσε παρά την οδόν, και κατεπατήθη, και τα πετεινά του ουρανού κατέφαγον αυτό και έτερον έπεσεν εις την πέτραν και φυέν, ανατείλαντος του ηλίου δια το μη έχειν ικμάδα εξηράνθη και έτερον έπεσεν ανάμεσα των ακανθών και έπνιξαν αυτό και άλλο έπεσεν εις την αγαθήν γην και φυέν εποίησεν ο μεν τριάκοντα, ο δε εξήκοντα, ο δε εκατόν. Ταύτα λέγων εφώνει ο έχων ότα ακούειν, ακουέτω». Γράφει ο άγιος απόστολος και ευαγγελιστής Ματθαίος εις το άγιον και ιερόν Ευαγγέλιον: Ήτο ένας γεωργός και εβγήκεν από το σπίτι του, επήρε σπόρον και επήγαινε να σπείρη εις τους αγρούς του. Και εκεί σπού έσπερνεν, άλλος σπόρος έπεσεν εις την οδόν, άλλος εις την πέτραν, άλλος εις τας ακάνθας και άλλος εις την καλήν γην. Εκείνος ο σπόρος σπού έπεσεν εις την οδόν δεν εφύτρωσε, διότι η γη ήτο σκληρά και κατεπατημένη και ήλθον τα πετεινά και τον έφαγον και έμεινε η οδός άκαρπος. Άλλος σπόρος είχεν ολίγον χώμα, εφύτρωσεν, αλλ' ευθύς σπού εβγήκεν ο ήλιος, ως μη έχων ρίζαν εξηράνθη και έμεινε άκαρπος και αυτός ο σπόρος. Άλλος έπεσεν ανάμεσα εις τα αγκάθια, εφύτρωσε και αυτός, αλλά βγήκαν και τα αγκάθια και τον έπνιξαν και αυτόν. Εκείνος σπού έπεσεν εις την καλήν γην εκαρποφόρησε. Π.χ. έσπειρεν ένα κιλόν και έκαμεν εκατόν. Άλλος έπεσεν εις κατωτέραν γην και έκαμεν εξήκοντα, άλλος εις έτι κατωτέραν και έφερε τριάκοντα.

Η ερμηνεία της παραβολής: Μου φαίνεται ότι εκαταλάβατε αυτήν την παραβολήν. Αλλά δια να εννοήσετε καλύτερα, λέγομεν και τα ακόλουθα και προσέχετε ν' ακούσητε τους λόγους του ιερού Ευαγγελίου. Ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός και Θεός έχει πολλά και διάφορα ονόματα. Λέγεται Θεός, Υιός Θεού, Υιός ανθρώπου, σοφία, ζωή, ανάστασις και γεωργός. Ο Κύριος λοιπόν εβγήκεν από τον οίκον Του, δηλαδή από τους πατρικούς κόλπους, δια της ενσάρκου οικονομίας· κατεδέχθη ο Υιός και Λόγος του Θεού και εσαρκώθη εις την κοιλίαν της Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας, τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος· όλος μέσα εις την κοιλίαν της Θεοτόκου και όλος πανταχού παρών. Και καθώς ένας άνθρωπος ημπορεί να είνε ο νους του όλος εις την πόλιν και όλος εις τον οίκον του, και πάλιν όλος ο νους του να είνε μέσα εις το κεφάλι του, ο άνθρωπος σπού είνε πλάσμα του Θεού έχει αυτό το χάρισμα, και ο Θεός δεν δύναται να είνε όλος εις τους ουρανούς, και όλος εις κάθε μέρος; Ούτως εβγήκεν, αδελφοί μου, ο Κύριος από τον οίκον του και επήρεν σπόρον να σπείρη τα χωράφια του, τας καρδίας των ανθρώπων. Ποίος είνε ο σπόρος; Το άγιον Ευαγγέλιον, το να πιστεύωμεν και να βαπτιζώμεθα εις το όνομα του Πατρός, και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, και να έχωμεν την αγάπην εις τον Θεόν και εις τους αδελφούς μας. Ποία είνε η οδός; Είνε ο υπερήφανος άνθρωπος, σπού είνε σκληρά και καταπατημένη η καρδιά του από τας βιωτικές μερίμνας ακούει τον λόγον, αλλά δεν εμβαίνει εις την καρδίαν του, και έρχονται οι δαίμονες και παίρνουν τον λόγον του Θεού, και μένει άκαρπος, ήγουν χωρίς ψυχικήν ωφέλειαν. Πέτρα είνε η καρδιά εκείνου σπού ακούει τον λόγον του θεού και τον δέχεται μετά χαράς, μα έχει ολίγην ευλάβειαν εις τον Χριστόν, και άμα του έλθη ο πειρασμός, τον αρνείται και πηγαίνει με τον διάβολον. Ακανθαι είνε εκείνος σπού ακούει τον λόγον του Θεού, και ύστερον έρχονται τα πονηρά πάθη και τον πνίγουν, και μένει και αυτός άκαρπος. Η καλή γη είνε ο τέλειος άνθρωπος, όστις έφερεν εκατόν, ο μεσαίος εξήκοντα και ο κατώτερος τριάκοντα. Μα το κεκρυμμένον νόημα της παραβολής δεν το εννοήσατε, και πρέπει εις έκαστον μέρος να ειπώμεν από ένα παράδειγμα.

Παραδείγματα προς κατανόηση της παραβολής:

Μανασσής, ο βασιλεύς των εβραίων Τον παλαιόν καιρόν ήτο ένας βασιλεύς των Εβραίων λεγόμενος Μανασσής, ο οποίος τους εβασάνιζε με πολλά παιδευτήρια. Τον εσυμβούλευαν οι προφήται και διδάσκαλοι να κυβερνά τον λαόν με πραότητα, αλλ' αυτός δεν ήκουε τον λόγον του Θεού, δεν μετανόησε. Βλέπων ο Θεός την κακήν του γνώμην τι κάμνει; Σηκώνει έναν βασιλέα από την ανατολήν και τον πολεμεί και τον παίρνει σκλάβον, και τον κλειδώνει μέσα εις ένα καζάνι δια να τον κάψη. Τι κάμνει εκεί ο Μανασσής, μέσα εις το χάλκωμα; Ενεθυμήθη τας αμαρτίας του, έκλαυσε, παρακάλεσε τον Θεόν να τον ελευθερώση και πλέον δεν αμαρτάνει. Βλέπων ο Θεός την καλήν του γνώμην ήκουσε την μετάνοιάν του, εδέχθη τα δάκρυά του και έστειλεν έναν άγγελον και τον ελευθερώνει από εκείνον τον κίνδυνον. Ύστερον επώλησε τα πράγματά του και τα έδωσεν ελεημοσύνην και υπήγε και ασκήτευεν εις όλην του τη ζωήν με νηστείας, αγρυπνίας, προσευχάς, και επήγεν εις τον παράδεισον να χαίρεται πάντοτε. Ανίσως, αδελφοί μου, και είνε κανείς από σας και είνε σκληρόκαρδος ωσάν τον Μανασσήν και ενθυμηθή τας αμαρτίας του και μετανοήση και κλαύση, ας είνε βέβαιος ότι δέχεται την μετάνοιάν του καθώς του Μανασσή.

Πέτρος ο απόστολος: Να είπωμεν δε και δια την πέτραν έχομεν πολλά, αλλά μόνον ένα παράδειγμα θα ειπώμεν, του αποστόλου Πέτρου. Τη Μεγάλη Πέμπτη το εσπέρας ηξεύροντας ο Κύριος ως καρδιογνώστης Θεός όλα τα μέλλοντα, και μάλιστα την καρδίαν των Εβραίων και του Ιούδα, εκάθησε και edίδαξε τους αγίους Αποστόλους πολλά και διάφορα νοήματα. Μεταξύ των άλλων τους είπε και τούτον τον λόγον: Να ηξεύρετε ότι ένας από σας θα με πωλήση εις τους Εβραίους δια τριάντα φλωρία, και θα με περιγελάσουν οι Εβραίοι, θα με υβρίσουν, θα με δείρουν και θα με σταυρώσουν. Όμως μη λυπείσθε, διότι εγώ θέλω να σταυρωθώ, δια να σταυρώσω την αμαρτίαν και τον διάβολον, και να δώσω ζωήν εις τους ανθρώπους, και την τρίτην ημέραν ν' αναστηθώ και να χαροποιήσω υμάς και τον ουρανόν και την γην, και να φαρμακώσω τον Άδην και τους Εβραίους και μάλιστα τον διάβολον. Μάθετε δε και τούτο, μαθηταί μου, ότι τότε θα με αφήσετε όλοι και θα φύγετε. Απεκρίθη ο Πέτρος και λέγει: Κύριε, όλοι και αν σε αρνηθούν, εγώ δεν σε αρνούμαι ποτέ. Του λέγει ο Κύριος: Πέτρε, μη καύχεσαι. Όχι, Κύριε, είμαι έτοιμος να χύσω και το αίμα μου δια την αγάπην σου. Του λέγει ο Κύριος: Καλά Πέτρε ο καιρός θέλει το δείξει. Λέγει ο Πέτρος: Όχι, Κύριε, μη γένοιτο να σε αρνηθώ ποτέ. Λέγει του ο Κύριος: Εσύ οπού λέγεις ότι με αγαπάς, θα με αρνηθής απόψε πριν λαλήσει ο πετεινός δις, θα με αρνηθής τρίς. Διότι καλύτερα ήξευρεν ο Κύριος την καρδίαν του Πέτρου παρά ο ίδιος. Πάλιν λέγει ο Πέτρος: Όχι Κύριε όλοι αν σε αρνηθούν, εγώ δεν σε αρνούμαι. Του λέγει ο Κύριος: Το συτάρι όταν το πυρώση ο ήλιος, τότε φαίνεται πως είνε ριζωμένον, αν δεν ξηρανθή. Ομοίως και κάθε χριστιανός όταν του έλθη πειρασμός και δεν αρνηθή τον Χριστόν, τότε είνε αληθής χριστιανός.

Ήλθεν η ώρα, παρεδώθη ο κύριος θεληματικώς εις τους Ιουδαίους ευθύς έφυγον οι Απόστολοι, καθώς είπεν ο Κύριος επήραν οι Εβραίοι τον Χριστόν και τον επήγαν εις τα παλάτια του Άννα και Καϊάφα και ήρχισαν να τον εξετάζουν πόθεν είνε. Επήγεν ο Πέτρος και ίστατο μακρόθεν δια να ιδή τα πάθη του Χριστού μας. Έρχεται ένας Εβραίος και λέγει του Πέτρου: Και συ μαζί με τον Χριστόν είσαι; Απεκρίθη ο Πέτρος: Όχι, δεν τον γνωρίζω τι άνθρωπος είνε. Ακούετε, αδελφοί μου, τι έκαμεν ο Πέτρος; Ηρνήθη τον Χριστόν και υπήγεν με τον διάβολον. Πρωτύτερα έστεκε να ιδή τι κάμνουν του Χριστού, ύστερον εκοίταζε την πόρταν να φύγη. Έρχεται και άλλος και λέγει του Πέτρου: Και συ μαζί με τον Χριστόν είσαι; Λέγει πάλιν ο Πέτρος: Δεν ηξεύρω τι μου λέγεις. Όταν εξύγωσε κοντά εις την πόρταν να φύγη, τον πιάνει κι άλλος Εβραίος και του λέγει: και συ μαθητής του είσαι; Λέγει ο Πέτρος: Να έχω το ανάθεμα αν τον ηξεύρω αυτόν τον άνθρωπον. Ακούετε, αδελφοί μου, ότι εκείνος, όστις έλεγεν ότι χύνει το αίμα του δια την αγάπην του Χριστού, τώρα τον αρνείται; Και καθώς ηρνήθη το τρίτον, ω του θαύματος: ελάλησεν ο πετεινός, καθώς είπεν ο Κύριος. Ακούσας ο Πέτρος τον πετεινόν ενθυμήθη τον λόγον του Κυρίου, και εξέλθων έξω έκλαυσε με μαύρα δάκρυα, και εις όλην του την ζωήν, όταν ήκουε τον πετεινόν, έκλαιεν ενθυμούμενος την άρνησιν. Εσταυρώθη ο Κύριος, ανέστη την τρίτην ημέραν, εφανερώθη εις τας μυροφόρους και τας λέγει: Υπάγετε και είπατε εις τους Αποστόλους και εις τον Πέτρον ότι ανέστην, και τους περιμένω εις την Γαλιλαίαν. Διατί εξεχώρησε τον Πέτρον; Δια να μάθη ότι εδέχθη την μετάνοιάν του ο Κύριος και τον εσυγχώρησεν. Επήγαν οι Απόστολοι εις τον Χριστόν και έλαβον την χάριν του Παναγίου Πνεύματος. Επήγε και ο Πέτρος, αμή έστεκε σκυθρωπός. Του λέγει ο Κύριος: Πέτρε, με αγαπάς; Και τον ερώτησεν τρεις φορές, εις διόρθωσιν των τριών αρνήσεων, και τον επανέφερεν εις την πρώτην του αξίαν.

Ἐπειτα διήλθε δύσιν και ανατολήν και έκαμε χιλιάδες χριστιανούς. Τον συνέλαβε ένας βασιλεύς της Ρώμης και του έλεγε να αρνηθή τον Χριστόν και να προσκυνήση τα είδωλα. Ο δε Πέτρος του λέγει: δεν τον αρνούμαι. Ὅθεν τον εσταύρωσε με το κεφάλι κάτω και παρέδωκε την αγίαν του ψυχήν εις χείρας του Χριστού μας και επήγεν εις τον Παράδεισον.

Οσία Μαρία η Αιγυπτία

Να είπωμεν και δια τα αγκάθια. Η οσία Μαρία από δώδεκα χρονών κορίτσι έπεσεν εις τας χείρας του διαβόλου ημέραν και νύκτα ευρίσκετο εις την αμαρτίαν. Την εφώτισεν ο ελεήμων Θεός και φεύγει από τον κόσμον και πηγαίνει εις την έρημον. Εκεί ασκήτευε σαράντα χρόνους, και εκαθαρίσθη και έγινε σαν άγγελος. Θέλων ο Κύριος να την αναπαύση έστειλεν ένα άγιον ασκητήν Ζωσιμάν να την εξομολογήση και να την μεταλάβη τα Άχραντα Μυστήρια. Και ύστερον παρέλαβε την αγίαν της ψυχήν εις τον παράδεισον να χαίρεται με τους αγγέλους. Ανίσως και είνε κανένας από σας ωσάν την οσίαν Μαρίαν, αυτήν την ώραν να κλαύση και μετανοήση, τώρα οπού έχει καιρόν, και ας είνε βέβαιος ότι θα σωθή καθώς και η οσία Μαρία.

Αγία Παρασκευή

Να ειπούμεν και δια την καλήν γην. Η αγία Παρασκευή ήτο δώδεκα χρονών κόρη από γένος ευγενικόν. Μείνασα ορφανή εμοίρασεν όλην της την περιουσίαν εις τους πτωχούς, και με αυτά ηγόρασε τον παράδεισον. Και μεταχειρίζετο ως φτιασίδια τα δάκρυα, ενθυμούμενη τας αμαρτίας της. Ως σκουλαρίκια είχε τα ώτα της ανοικτά δια να ακούη τας Αγίας γραφάς. Ως κορδόνι είχε τας πολλές νηστείας, οπού έκαμνον τον λαιμόν της και έλαμπεν ως ο ήλιος. Ως δακτυλίδια τους κόμβους των δακτύλων της από τας μετανοίας οπού έκαμνεν. Ως χρυσούν ζωνάριον την παρθενίαν οπού εφύλαξεν εις όλην της την ζωήν. Ως φόρεμα την εντροπήν οπού είχε εις τον εαυτόν της και ο φόβος του Θεού οπού την εσκεπάζεν. Έτσι εστολιζέτο η Αγία. Ανίσως και είνε κανένα κορίτσι και θέλει να στολίζεται, ας στοχασθή τι έκαμνεν η Αγία, να κάμνη και εκείνη, αν θέλη να σωθή. Έτσι, αδελφοί μου, η αγία Παρασκευή έμαθε γράμματα και έγινε σοφώτατη. Και δια την καθαρότητά της την ηξίωσεν ο Θεός και έκαμνε και θαύματα. Ιάτρευε τυφλούς, κωφούς, ανέστηνε νεκρούς. Δύο Εβραίοι, τέκνα του διαβόλου, βλέποντες την Αγίαν να κάμνη θαύματα, την εφθόνησαν και την διέβαλον εις τον βασιλέα Αντωνίνον ως χριστιανήν. Την κράζει λοιπόν ο βασιλεύς και της λέγει να αρνηθή τον Χριστόν και να προσκυνήση τους θεούς, να την κάμνη βασίλισσαν. Λέγει του η Αγία: Εγώ δεν είμαι ανόητη ωσάν εσένα, να αρνηθώ τον Χριστόν μου και να υπάγω εις τον διάβολον, να αφήσω την ζωήν και να υπάγω εις τον θάνατον. Άμποτε να αφήνες και συ το σκότος και να ήρχεσο εις το φως. Ακούετε, αδελφοί μου, ένα κορίτσι να ομιλή με τοιαύτην παρησίαν εμπρός εις τον βασιλέα; Όστις έχει τον Χριστόν μέσα εις την καρδιά του, δεν φοβείται όλον τον κόσμον. Ανίσως θέλωμεν και ημείς να μη φοβούμεθα μήτε ανθρώπους μήτε δαίμονας, να έχωμεν τον Θεόν μέσα εις την καρδίαν μας. Λέγει ο βασιλεύς της Αγίας: Σου δίδω τρεις ημέρες διορίαν αν δεν μου υπακούσης, θα σε θανατώσω. Λέγει του η Αγία: Βασιλεύ, εκείνο οπού θέλεις να κάμης εις τρεις ημέρας, κάμε το τώρα, διότι εγώ δεν αρνούμαι τον Χριστόν μου. Τότε προστάζει ο βασιλεύς και άναψαν μιαν μεγάλην πυρκαϊάν και βάνουν ένα καζάνι γεμάτο πίσσαν και θειάφι και βράζει καλά. βλέπουσα η Αγία το καζάνι εχαίρετο ότι έμελλε ν' αναχωρήση από τούτον τον ψεύτικον κόσμον και να υπάγη εις εκείνον τον αληθινόν και αιώνιον. Προστάζει ο βασιλεύς να βάλλουν την Αγίαν εις το καζάνι δια να καή. Η Αγία έκαμε τον σταυρόν της και εμβαίνει μέσα. Περιμένει δύο – τρεις ώρας ο βασιλεύς και βλέπει οπού δεν καίεται η Αγία της λέγει: Παρασκευή διατί δεν καίεσαι; Λέγει του η Αγία: Διότι ο Χριστός εδρόσισεν το νερό και δεν καίομαι. Λέγει της ο βασιλεύς: ράντισόν με και εμέ δια να ίδω, καίει; Επήρην η Αγία με τας δυο της χείρας και ευθύς, ω του θαύματος! ετυφλώθη και εγδάρη το πρόσωπόν του. Φωνάζει ο βασιλεύς: Μέγας ο Θεός των χριστιανών και εις αυτόν πιστεύω και εγώ, και έβγα να με βαπτίσης. Εβγήκεν η Αγία και τον εβάπτισε με όλον το βασίλειον. Έπειτα την απεκεφάλισεν άλλος βασιλεύς και υπήγεν εις τον παράδεισον να χαίρετε πάντοτε. Αυτή η αγία έκαμε τα εκατόν κατά τον λόγον του Κυρίου.

Ένα ζεύγος αγίων (Ανδρόνικος – Αθανασία)

Να είπωμεν και δι' εκείνον οπού έφερε τα εξήκοντα. Εις τας 9 Οκτωβρίου εορτάζει η εκκλησία μας τον άγιον Ανδρόνικον με την σύζυγόν του Αθανασίαν. Τους είχε χαρίσει ο άγιος Θεός δύο παιδιά αρσενικά, και μιαν ημέραν απέθανον και τα δυο. Κλαίουσα η Αθανασία δια τα τέκνα της, έρχεται άγγελος Κυρίου και της λέγει: Αθανασία, διατί κλαίεις; Τα τέκνα σου χαίρονται εις τον παράδεισον και θα τα απολαύσης εις την Δευτέραν Παρουσίαν, και μηγ λυπείσαι. Και έτσι την επαρηγόρησε. Λέγει η Αθανασία του Ανδρονίκου: Αφέντη, χιλιάδες άνδρες και γυναίκες εφύλαξαν παρθενίαν εις όλην των την ζωήν. Ημείς υπανδρευθήκαμεν και απελαύσαμεν τα σωματικά. Δεν γινόμεθα καλόγηροι να κάμνωμεν και τα ψυχικά, να υπάγωμεν και εις τον παράδεισον; Απεκρίθη και ο ευλογημένος Ανδρόνικος και της λέγει: Ας γίνη, αδελφή μου, το θέλημα του Θεού. Και απ' εκείνην την ώραν έζων ως αδελφοί. Εμοίρασαν την περιουσίαν των, επήγαν και οι δύο εις μοναστήριον και έγιναν καλόγηροι και έζησαν με νηστείας και σκληραγωγίας και επήγαν εις τον παράδεισον. Αυτοί έκαμον τα εξήκοντα, διότι έκαμον πρώτον τα σωματικά και δεύτερον τα ψυχικά. Αυτοί βέβαια είνε κατώτεροι από την αγίαν Παρασκευήν. Ανίσως και θέλη κανένας από σας να κάμη τα εξήκοντα, ας αγωνίζεται ωσάν τον άγιον Ανδρόνικον και την αγίαν Αθανασίαν και σώζεται.

Ο πολύτεκνος Ιωάννης

Πάλιν αν δεν ημπορήτε να κάμνετε τα εξήκοντα, μιμηθήτε εκείνον οπού έκαμε τα τριάκοντα. Εις την ανατολήν ήτο ένας άνθρωπος ιερεύς, το όνομα Ιωάννης, υπανδρεμένος. Είχεν είκοσι παιδιά. μιαν ημέραν υπήγεν ένας Δεσπότης εις το σπίτι του παππά, βλέπει τα παιδιά και ερωτά τίνος είνε. Ιδικά μου, λέγει ο παππάς, είνε, ο Θεός μου τα εχάρισε. Του λέγει ο Δεσπότης: Πόσους χρόνους είσαι υπανδρεμένος; Δεκαοκτώ, λέγει ο παππάς. Τότε λέγει ο Δεσπότης: δια δεκαοκτώ χρόνους

έχεις 20 παιδιά; Εσύ πρέπει να καθαιρεθής. Λέγει ο παππάς: Να εξομολογηθώ, δεσπότη μου, και αν το εύρης εύλογον, ας γίνη ο ορισμός του Θεού. Ήρχισεν ο παππάς και λέγει: Εγώ, δεσπότη μου, έμαθα γράμματα Ελληνικά, έγινα δεκαοκτώ χρονών αναγνώστης, εικοσιπέντε διάκονος και τριάκοντα ιερέυς χωρίς να δώσω καν ένα άσπρο. Κατά τους θείους νόμους υπανδρεύθηκα. Πρώτον εξομολογηθήκαμε με την παπαδιά μου, επήγαμεν εις την εκκλησίαν και εστεφανωθήκαμεν, έπειτα εκοινωνήσαμεν τα Άχραντα Μυστήρια και μετά τρις ημέρας εσμίξαμεν. Και ωσάν εγκαστρώθη, εχωρίσαμεν εώς οπού εγγένησεν. Εσαράντησε, και τότε πάλιν εσμίξαμεν, και πάλιν εχωρίσαμεν, και με τέτοιον τρόπον εκάμαμε τα είκοσι τέκνα πανιερώτατε. Λέγει και ο Δεσπότης: Συγχωρημένος και ευλογημένος να είσαι να κάμης πενήντα και εκατόν τέκνα. Έτσι ο ευλογημένος Ιωάννης έμαθε τα τέκνα του γράμματα, τα επαίδευσε με νουθεσίας καλάς, και επέρασεν εδώ καλά και επήγεν εις τον παράδεισον. Αυτός έκαμε τα τριάκοντα. Θέλεις και συ, αδελφέ μου, να κάμης τα τριάκοντα; Μιμήσου τον παπά Ιωάννην τώρα οπού έχεις καιρόν.

Αυτή είνε η εξήγησις της παραβολής. Οδός είνε οι Εβραίοι, οι οποίοι είνε δια την κόλασιν. Πέτρα είνε οι ασεβείς. Και καλή γη είνε οι ευσεβείς και ορθόδοξοι χριστιανοί, οι οποίοι σώζονται. Αλλά πως σώζονται; Ο καθένας καθώς έπραξεν αν δηλαδή έκαμε καλά, πηγαίνει εις τον παράδεισον, αν κακά πηγαίνει εις την κόλασιν.